

GEMISLUKT

ANTIGONE

tekst en regie: Tom Dupont
spel: Marijke Pinoy, Aurelie di Marino, Ali Can Ünal
muziek: Karen Willems, Marc De Maeseneer
dramaturgie: Bart Capelle
regie-assistentie: Belachew Bila
coaching: Haider Al Timimi
kostuums: Marij de Brabandere
licht: Jonas Lambrigts
geluid: Niels Vanherpe
productie: Antigone
coproductie: Perpodium
met de steun van: de Vlaamse overheid, de Stad Kortrijk en
de Tax Shelter van de Belgische federale overheid

15 november 1902, Brussel. Leopold II en zijn gevolg vertrekken na de mis in drie koetsen. De Italiaanse anarchist Gennaro Rubino probeert vanuit de juichende massa de koning te doden, maar zijn revolver blijft haken in de voering van zijn jas. Twee kogels verbrijzelen een raampje van de verkeerde koets. Leopold II gaat de geschiedenis in als koloniale CEO en Rubino verdwijnt in de cel en uit het collectief geheugen. Kans gemist.

De mens Rubino, een inefficiënte machine vol constructiefouten. Gevangen in een even onvolmaakte machine van politieke, sociale en emotionele omwentelingen. *Gemislukt* is een voorstelling over gemiste kansen en over de kunst van het falen. Drie doorwinterde spelers, Marijke Pinoy, Aurelie di Marino en Ali Can Ünal, vogelen samen uit hoe Rubino tot zijn mislukte aanslag komt. Als een herinneringsmachine die langs alle kanten knarst en knettert, (re-)construeren zij de levensloop van een verliezer. Bepaald door zijn afkomst, zijn wanhoop, zijn idealen en zijn grootheidswaan.

Gemislukt maakt zich vrolijk in het gebrek van de gek. Als tegengif voor almacht en efficiëntiedwang. Een muzikale en theatrale klucht over idealisten, opportunisten, anarchisten – en vergeten vrouwen.

over de maker

TOM DUPONT

Tom Dupont (1977) is auteur, regisseur en dramaturg. Hij leidde acht jaar lang het sociaal-artistieke project van Antigone en maakte er ook tal van andere producties, zoals *Dagboek van een soigneur*, *De slimme, de domme, de gladde en de dode* en *Métisse*. Voor onder andere BRONKS en Studio Orka maakte hij verschillende jeugdvoorstellingen. Hij schreef mee aan de filmscenario's van *Cargo* en *Offline* en aan de fictieseries *Albatros* en *Grond*.

Dupont staat bekend om zijn toegankelijke stijl, waarin hij tragikomische en absurde elementen verweeft. Hij schrijft over existentiële thema's, zoals de fascinatie voor het normale en het abnormale, het verlangen om anders te zijn en de onvolmaaktheid van de mens. Zijn werk weet op treffende wijze universele menselijke ervaringen en worstelingen te verwoorden.

over de spelers

AURELIE DI MARINO

Aurelie di Marino (1986) studeerde in 2009 af aan de KU Leuven als literatuurwetenschapper en in 2013 aan de theaterregieafdeling van RITCS School of Arts. Ze werkte in het verleden samen met onder andere De Warme Winkel, Milo Rau en Manu Riche. Van 2014 tot 2023 werkte Aurelie met K.A.K. (Koekelbergse Alliantie van Knutselaars) aan artistieke bezettingen van leegstand en publieke of semipublieke ruimtes. In haar State of the Youth op het Theaterfestival in 2016 hield Aurelie een pleidooi voor uitdagende samenwerkingen.

Ze regisseerde onder meer *If There Weren't Any Blacks You'd Have to Invent Them* (Pianofabriek) en *Cerebriraptor* (Antigone). In het seizoen 2019–2020 enceneerde ze samen met Johan Dehollander, Aminata Demba, Gorges Ocloo, Jeroen Van der Ven en Dirk Van Dijck *Race* van David Mamet. Naast het maken van en/of spelen in creaties is Aurelie ook actief als gastdocent aan RITCS School of Arts en coacht ze de Brusselse jongeren van TransfoCollect, waarbinnen diverse subculturen elkaar ontmoeten op scène.

MARIJKE PINOY

Marijke Pinoy (1958) studeerde drama aan het Gentse Conservatorium, waar ze in 1985 de Eerste Prijs Dramatische Kunst behaalde. Ze volgde diverse stages, onder andere bij Jacques Lecoq (Parijs), Grotowski (Luik), the Method/Stanislawski (Brussel). Eind jaren '80 toerde ze internationaal met het bewegingstheatercollectief Pantarei.

Pinoy werkte en speelde bij diverse gezelschappen, waaronder Theater Zuidpool, De Werf, Arca, Theater Malpertuis en Cie Cecilia, waarvan ze ook medeoprichter is. Daarnaast werkte ze met FC Bergman, Action Zoo Humain en NTGent. In 2000 ontving ze als acteur de Velinx Publieksprijs voor de monoloog *Bouche B*. Ze regisseerde de voorstelling *Yerma vraagt een toefeling* bij LOD muziektheater en was in 2006 curator voor Theater aan Zee. *Achter 't eten* (van TG Ceremonia, geregisseerd door Eric De Volder) won in 2004 de Theaterfestivalprijs als meest belangwekkende voorstelling van dat seizoen. Pinoy speelde, meestal met Franse producties, op diverse grote festivals, zoals in Avignon, Parijs, Lausanne, Reims, Rijsel en Berlijn. Naast haar theaterwerk was Pinoy te zien in vele films waaronder *Het gezin van Paemel*, *Belgica* en *Vidange Perdue*, in series als *Nonkels*, *De Smaak van de Keyser* en *In Vlaamse Velden* en ook in internationale reeksen.

Recentelijk speelde Pinoy in de voorstelling *Ils nous ont oubliés*, geregisseerd door Séverine Chavier, in de kortfilm *Portrait of a Disappearing Woman* van Nelson Polfliet en in de muziektheatervoorstelling *Foreverandevergem*, een zinderend muzikaal familieportret.

ALI CAN ÜNAL

Ali Can Ünal (1988) is speler en regisseur. Hij behaalde zijn Master regie aan RITCS School of Arts in 2019 met de voorstelling *HAMAMCI*.

Samen met onder meer Gökhan Girginol richtte hij het gezelschap Traumafestival op, dat zich tussen circus en nomadisch theater bevindt. Met het collectief Klub Kilim ('kilim' is een geweven tapijt) presenteerde hij in januari bij Antigone *De Abrikozenboom* (*Kayısı Ağacı*), een stuk dat herinnert aan zijn grootvader. Ünal speelde ook in Vlaamse series als *Amigo's* en *Shaq* en in de comedyreeks *Zonder afspraak*. Daarnaast is hij actief als begeleider bij het Gentse collectief Jong Gewei, onder de artistieke leiding van theatermaker Haider al Timimi.

**KLEINE
MAN VS.**

**GROTE
MACHINE**

In *Gemislukt* keert Tom Dupont samen met drie ervaren spelers, Marijke Pinoy, Aurelie di Marino en Ali Can Ünal terug naar 15 november 1902. Wanneer Leopold II in de Koningsstraat in Brussel de mis verlaat, veroorzaakt de Italiaanse anarchist Gennaro Rubino tumult door een slordige aanslag. In gesprek met maker Tom Dupont rijst de volgende vraag: is een kleine man die een aanslag pleegt op een grote machine gedoemd om te mislukken?

Waarom koos je deze historische gebeurtenis?

Leopold II is een controversiële figuur. Rond de eeuwwisseling had hij al veel populariteit verloren in België omwille van zijn 'veelwijverij', terwijl hij internationaal ook in opspraak kwam door de gruwel in Congo. Net als Trump kon hij na de aanslag plots op mededogen bij een deel van de bevolking rekenen. Onder Leopold III en Boudewijn werd zijn imago dan weer opgepoetst, waardoor Leopold II nu pas bestempeld wordt als tiran, imperialist en massamoordenaar. Ondanks dat de aanval veel impact had op Leopolds verdere carrière, zijn zowel Rubino en zijn aanslag als zijn anarchistische ideologie uit het collectieve geheugen verdwenen.

Wat gebeurde er die bewuste dag?

Gennaro Rubino had het gemunt op Leopold II naar aanleiding van een staking in Leuven. In april 1902 protesteerden arbeiders daar voor algemeen stemrecht. De harde repressie, waarbij zes doden vielen, motiveerde Rubino tot wraak. Hij zakte af naar Brussel, memoriseerde Leopolds gezicht aan de hand van postkaarten en wachtte de koninklijke stoet op. Toen zijn kogel de ruit van de koets raakte in plaats van koning Leopold, werd Rubino al snel overmeesterd door de menigte en bracht hij de rest van zijn leven achter de tralies

door. Met deze aanslag probeerde een kleine man de bourgeoisie en haar vertegenwoordiger aan te vallen.

Ook de revolutie waarop hij hoopte, kwam er niet?

Rubino opende het vuur met de woorden 'Leve de sociale revolutie!'. Hij hoopte dat zijn aanslag het proletariaat in opstand zou brengen, maar het omgekeerde gebeurde. Leopold werd door de burgerij tot held verheven en de dag na de aanslag klonk de Brabançonne triomfantelijk op de Munt. België had het Italiaanse anarchisme overmeesterd. Arbeiders en armen juichten weliswaar de aanslag toe of betreurden de mislukking ervan. De zware repressie dwong hen echter dit in alle discretie te doen, aldus Rubino's biograaf, Anne Morelli.

Is die mislukking dan ook de reden waarom hij de geschiedenisboeken niet haalde?

Als Rubino echt een sociale opstand had aangewakkerd, zouden we zijn naam misschien wel kennen. Iedereen herinnert zich bijvoorbeeld de aanslag op Franz Ferdinand, aangezien deze de eerste wereldoorlog ontketende.

De hoofdreden waarom Rubino niet tot het historisch bewustzijn behoort, is omdat de aanslag is mislukt. Zoals de neoliberale succesmachine ons heeft geleerd om te

focussen op individueel succes, verkiest ook geschiedschrijving grote heldenverhalen boven kleinmenselijke mislukkingen of breder historisch verzet. Geschiedenis wordt geschreven over en door autoriteiten, waardoor het verzet daartegen vaak naar de achtergrond verdwijnt. Verhalen over een ideologie die streeft naar een samenleving vrij van hiërarchische structuren, passen niet in die geschiedenis.

Het gaat hier om mannelijke autoriteiten en verzet. Waar zijn de vrouwen in dit verhaal?

In *Gemislukt* staan twee vrouwen op scène die deze mannelijke dominantie heel scherp aan de kaak stellen. Een vrouw werd aan het begin van de 20e eeuw als een soort aanhangsel van de man gezien. Rubino's eerste vrouw werd bijvoorbeeld in een huwelijk gedwongen omdat men dacht dat dit haar mentale problemen zou oplossen. Na een paar jaar werd ze echter opgenomen in de psychiatrie...

Het anarchisme, nog steeds geassocieerd met geweld, stond in die tijd al ver vooruit op vlak van vrouwenrechten. Zo prediken de anarchistinnen al decennialang het recht voor vrouwen om geen, alleen of met een andere vrouw kinderen te krijgen. Het anarchisme erkent geen enkele vorm van autoriteit, dus ook niet het huwelijk of de kerk.

In de voorstelling staan twee personages tegenover elkaar: een van de bekendste Belgische koningen en een onbeduidende geradicaliseerde anarchist. Het contrast kan bijna niet groter zijn. Of zijn er toch gelijkenissen?

Op psychologisch en existentieel vlak zeker. Beide mannen zijn vroeg hun moeder verloren, hadden te maken met een afwezige vader en leden daardoor aan een enorme bewijsdrang. Ze waren allebei koppig, sukkelden met schulden en kwamen niet aan hun trekken bij één vrouw. Beide mannen hebben veel verknald, met het onrechtvaardige verschil dat Leopold is weggekomen met zijn fouten, terwijl Rubino levenslang kreeg. Leopold II vertegenwoordigt de bourgeois machine, Rubino de menselijke mislukking. Je kan je afvragen: zou er een groot verschil geweest zijn als Rubino op de troon had gezeten?

Hoe verbind je dit verhaal met het heden?

Ten eerste staat de huidige democratie onder druk. Terwijl er begin 20e eeuw doden vielen voor algemeen kiesrecht, is vandaag een derde van de bevolking zo cynisch dat men niet meer stemt.

Daarnaast werpt het verhaal een licht op de moderne verhouding tussen de mens en de machine. In de 19e eeuw

verandert de komst van de stoommachine de wereld. Mensen trekken van het platteland naar de steden om te werken in de fabriek, vaak in heel slechte omstandigheden. Het proletariaat ontstaat. Op de werkvloer vallen er veel slachtoffers en het verzet groeit in allerlei ideologieën en bewegingen. Desondanks is de machine sindsdien machtiger, slimmer en feillozer dan ooit geworden. Vandaag duwen internet en AI de mens nog meer naar de achtergrond. Jobs worden ingenomen door deze nieuwe technologieën. Ze maken persoonlijk contact overbodig. Zelfs de zorg voor onze familie besteden we uit, zodat wij tijd genoeg hebben om de nieuwe machine in stand te houden. Die machine controleert, beheert en corrigeert het menselijk leven. In de spanning tussen mens en machine wint de machine altijd. Een mens is niet zo genadeloos als een machine en daarom gedoemd om te mislukken.

Clara Declercq

**GEEN
WOORDEN**

**MAAR
DADEN**

Geschiedenis wordt geschreven door de machthebbers en hun verlangen zichzelf voor te stellen als bijzonder, onwankelbaar, heldhaftig, eeuwig.

Zo begint Anne Morelli, een Belgische historica met Italiaanse roots, haar inleiding tot *Rebellen: van de Galliërs tot de Indignados*. In dit boek leggen historici die bladzijden uit onze geschiedenis bloot waarover de officiële bronnen – die van de gevestigde macht – niet spreken.

Revoluties worden vaak als catastrofes beschreven en men zet hun gewelddadige, radicale of hopeloze karakter in de verf. Geweldloosheid is vandaag in veel landen, waaronder België, een van de pijlers van de beschaving. Al te vaak wordt dit echter gebruikt om volgzzaamheid te prediken en om sociopolitieke conflicten uit de weg te gaan. Agressiviteit kunnen we kanaliseren in sport of videospelletjes, protest moet altijd vreedzaam verlopen en individuele of collectieve projecten mogen geen conflict met de autoriteit riskeren. Grootse plannen zijn het liefst zo onbestemd

mogelijk – ‘een betere wereld’ – en spelen zich bij voorkeur tandeloos in de verbeelding af. Nochtans gaan omwentelingen vaak gepaard met bevrijdend geweld, maatschappelijke creativiteit en met een collectief sociaal streven. Gezagsdragers staan niet zomaar vrijwillig hun macht en privileges af omdat iemand het vriendelijk vraagt. Rebellie – met of zonder geweld – verandert niet zelden de loop der dingen. Maar deze subversieve episodes uit de geschiedenis schitteren in de leerboeken door hun afwezigheid.

Ook in onze streken bant het officiële collectieve geheugen veel opstandelingen; van de Middeleeuwse boeren tot de arbeiders uit de negentiende en twintigste eeuw. Tijdens de algemene staking van 1993 zei eerste minister Jean-Luc Dehaene dat ‘het in ons land nooit de straat is die beslist’. Deze uitspraak was er vooral om elk voornemen tot betoging en protest te ontmoedigen. De geschiedenis zelf spreekt dit evenwel tegen. De meest radicale maatschappelijke en politieke veranderingen in ons land waren niet het

gevolg van verkiezingen en parlementen, maar ontstonden onder druk van de publieke opinie. Kortere werkdagen, het stakingsrecht, ziekteverzekeringen, werklozensteun, pensioenuitkeringen en het algemeen enkelvoudig stemrecht; allemaal waren ze het gevolg van georganiseerde verzetsacties.

Al eeuwenlang worden kroniekschrijvers, dichters, historici en beeldhouwers betaald om koningen en keizers te vereeuwigen, maar het verhaal van de rebel wordt gebruikelijk enkel door de orale cultuur verspreid. Deze mondelinge overlevering is een relatief kort leven beschoren en blijft meestal lokaal. Zo blijkt niet alleen de rebel, maar ook de herinnering aan hem, haar of hun, al te vaak 'sterfelijk'. Wie kent de namen van die helden die grote stakingen leidden of tijdens betogingen voor sociale verworvenheden werden gedood?

Vermits alle groepen mensen helden nodig hebben, moet het op zijn minst mogelijk zijn om een andere keuze te maken dan de klassieke koningen,

**pausen, hooggeplaatste militairen...
Zo kunnen we – ver weg van de
geschiedenis ten dienste van de
macht – een pantheon van outcasts
bouwen, verstotelingen die brutaal de
onrechtvaardigheid van de gevestigde orde afwezen en zich tegen het
systeem verzetten.**

Zouden we ook Gennaro Rubino's naam terugvinden in het 'pantheon van outcasts' waar Morelli het hier over heeft? Hoort hij thuis in de lijst van onbekende verzetsstrijders uit het verleden of was hij toch eerder een 'loser' met grootheidswaan? En wat als zijn aanslag op Leopold II wel was gelukt? Hadden we zijn naam dan misschien toch in de geschiedenisboeken teruggevonden? In een ander werk, *Rubino: de aanslag op Leopold II*, tekent Morelli het levensverhaal van Rubino op. Zonder haar was deze pagina uit de geschiedenis, en daarmee deze *gemislukte* held, waarschijnlijk voor goed verloren gegaan.

Alice D'hondt

Gennaro Rubino ●

John Schrank ●

Nero ●

Jürgen Conings ●

Valerie Jean Solanas ●

Violet Gibson ●

Richard Lawrence ●

Robert-François Damien ●

Guy Fawkes ●

Thomas Matthew Crooks ●

Patrick Magee ●

probeerde zijn moeder te vermoorden door haar een
● boot te schenken die zou zinken, maar faalde in zijn opzet
aangezien zij kon zwemmen.

● wilde Leopold II uitschakelen in 1902, maar schoot op de
verkeerde koets.

schoot Theodore Roosevelt in 1912 in de borst tijdens
● een speech, die hij eerst nog afwerkte alvorens naar het
ziekenhuis te gaan.

probeerde Louis XV neer te steken in de winter van 1757,
● maar bracht hem slechts een oppervlakkige wonde toe
door zijn dikke laag winterkleden.

probeerde in 1926 de Italiaanse dictator Mussolini neer
● te schieten, maar raakte (helaas) alleen het puntje van
zijn neus.

probeerde het Engelse parlement op te blazen in 1605
● en kreeg na zijn mislukking een eigen feestdag die tot op
heden wordt gevierd.

● wilde Mark Van Ranst uitschakelen in 2021, maar strandde
in een bos.

probeerde in 1835 met twee verschillende geweren op
● Amerikaanse president Andrew Jackson te schieten, maar
beide wapens blokkeerden.

schoot Donald Trump in zijn rechteroor tijdens diens
● toespraak op een campagnebijeenkomst in Pennsylvania
op 13 juli 2024.

probeerde Margaret Thatcher in 1984 op te blazen in het
● bad van haar hotel met een tijdbom, maar die bleek niet
sterk genoeg om de Iron Lady te verwonden.

● was een actrice en feministische schrijfster die in 1968 op
Andy Warhol schoot.

